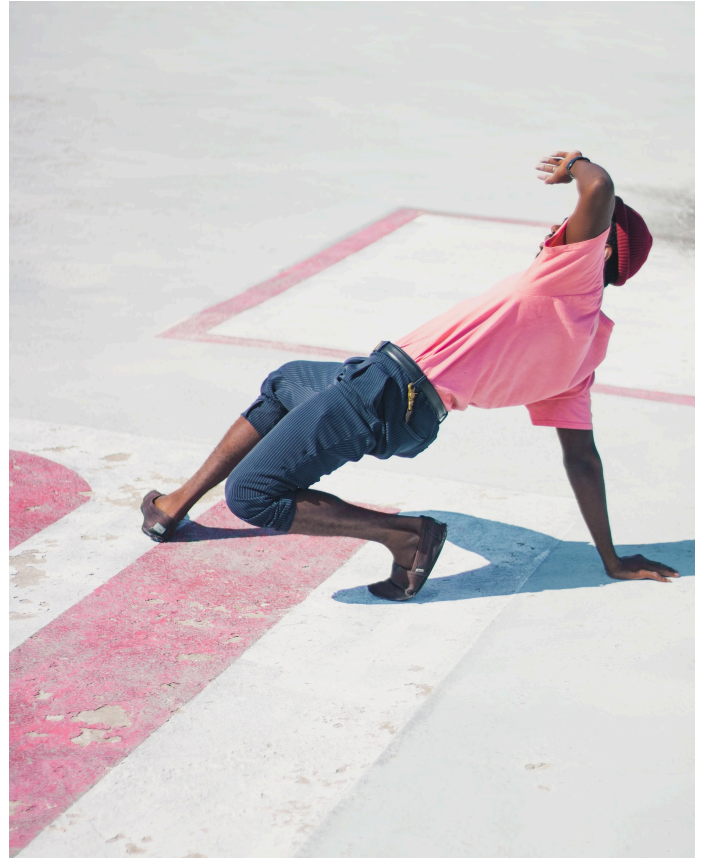

Veiligheid voor iedereen

Inhoud

1. Veiligheid op straat
2. Klimaatveiligheid
3. Veilig je stem laten horen
4. Veilig communiceren
5. Bestaansveiligheid
6. Veilige platformen

Introductie

Veiligheid als repressie en *law & order* is te beperkt en werkt maar voor een beperkte groep mensen. Om bij te dragen aan veiligheid voor iedereen moet er meer aandacht naar andere veiligheidsbehoeften. In deze reeks spreken we verschillende mensen over wat veiligheid voor hen betekent en wat er voor nodig is om daarvoor te zorgen.

1. VEILIGHEID OP STRAAT

We vroegen Dionne Abdoelhafiezkan naar haar visie op veiligheid. Dionne werkt bij Controle Alt Delete, een onafhankelijke organisatie die zich inzet voor eerlijke en effectieve rechtshandhaving en tegen etnisch profileren en buitenproportioneel geweld is.

Wat is veiligheid voor jou?

Veiligheid gaat voor mij over bescherming tegen aantasting van sociale, psychische en fysieke veiligheid. Vanuit Controle Alt Delete focussen we ons vooral op dat iedereen zich veilig moet voelen bij de politie en andere wetshandhavers. Dat is nu helaas niet het geval. Denk maar aan etnisch profileren door de politie en de etnisch geladen risicoprofielen die geleid hebben tot het toeslagenschandaal en de onterechte beschuldigingen van DUO-fraude.

“Om ervoor te zorgen dat mensen met een migratieachtergrond zich veilig voelen bij wetshandhavers en vertrouwen krijgen in de overheid, moet worden gestopt met het veiligheidsdenken door een witte bril.”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

Om ervoor te zorgen dat mensen met een migratieachtergrond zich veilig voelen bij wetshandhavers en vertrouwen krijgen in de overheid, moet worden gestopt met het veiligheidsdenken door een witte bril. Nationaliteit, (vermeende) afkomst of huidskleur zijn nu vaak onderdeel van een risicoprofiel waardoor mensen gecontroleerd worden vanwege die kenmerken in plaats van hun gedrag.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Stop met selectiebeslissingen en risicoprofielen die (mede) gebaseerd zijn op ras; dit is namelijk ook in strijd met het discriminatieverbod.

2. KLIMAATVEILIGHEID

We vroegen Andy Palmen naar zijn visie op veiligheid. Andy is directeur van Greenpeace Nederland. Een bekende onafhankelijke organisatie die grote milieuproblemen aan de kaak stelt en duurzame oplossingen stimuleert door middel van wetenschappelijk onderzoek, lobby, demonstraties en vreedzame en inventieve confrontaties.

Welke vorm van veiligheid moet volgens jou meer aandacht krijgen?

Veiligheid is voor mij dat je als burger kunt leven zonder angst voor de toekomst of voor je gezondheid en die van je kinderen. Maar helaas groeit een deel van de jongeren op met angsten en depressies, omdat ze de klimaatcrisis op zich af zien denderen. Daarnaast maken de bewoners rond Chemours en Tata Steel zich zorgen over hun gezondheid door een ziekmakende fabriek in hun omgeving. Ook Bonairianen zijn bezorgd, namelijk over de toekomst van hun eiland. De zeespiegelstijging en opwarming van de oceanen zorgt ervoor dat het koraal verdwijnt en een deel van het eiland in de golven gaat verdwijnen. Bovendien worden inheemse bewoners van de tropische regenwouden in Zuid-Amerika verjaagd en gedood, omdat hun bos door bedrijven wordt gekapt om plaats te maken voor plantages of boerderijen met vee. Verder maken werknemers in vervuilende fabrieken zich zorgen over hun baan in de toekomst. Al deze vormen van onveiligheid krijgen veel en veel te weinig aandacht.

“Een van de kerntaken van de overheid is om burgers te beschermen en ze te helpen aan een veilige, gezonde en duurzame toekomst. Zet de belangen van burgers centraal, niet die van bedrijven en de economie.”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

We hebben politici nodig die bij veiligheid niet alleen maar denken aan meer politie en repressie, maar denken in termen van preventie, een duurzame toekomst en een veilige leefomgeving. Dat betekent dat bedrijven aangepakt moeten worden om zich aan veel strengere milieueisen te houden, dat onze handelsketens vrij moeten worden gemaakt van ontbossing en mensenrechtenschendingen, dat onze CO₂-uitstoot zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2040 naar nul moet, dat mensen op Bonaire worden geholpen zich te wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering en dat werknemers aan ander werk worden geholpen als hun vervuilende fabriek moet sluiten.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Een van de kerntaken van de overheid is om burgers te beschermen en ze te helpen aan een veilige, gezonde en duurzame toekomst. Zet de belangen van burgers centraal, niet die van bedrijven en de economie.

3. VEILIG JE STEM LATEN HOREN

In een democratie telt de mening van burgers. Om dat te laten werken is het van groot belang dat je die mening ook veilig kunt uiten. Daarom spreken we met Vera Prins van Amnesty International Nederland over veilig je stem laten horen.

Wat is veiligheid voor jou?

Voor ons is veiligheid: Vrij zijn om je mening te uiten, ook (of juist) als die niet populair is. Je mening kunnen uiten online of op straat, en samen met anderen opkomen voor wat jij belangrijk vindt. In een gezonde democratie zorgt de overheid ervoor dat mensen in veiligheid hun meningen en ideeën kunnen uitwisselen, onrecht aan de kaak kunnen stellen en machthebbers ter verantwoording kunnen roepen.

“Gemeenten en politie zien protest te vaak als een veiligheidsrisico.”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

Iedereen moet de ruimte hebben om mee te doen in het maatschappelijk debat. Veiligheid betekent daarbij soms dat de overheid niet moet ingrijpen, zodat dat mogelijk is. Nu komt het voor dat de politie bij je op de stoep staat omdat je een woonprotest organiseert of omdat je online kritiek hebt op de coronamaatregelen. En wordt er gezichtsherkenning ingezet om te achterhalen wie er bij een klimaatprotest was. Dit zorgt voor een onveilig gevoel. Want als je gemonitord wordt door de overheid, voel je je niet veilig.

Er zijn ook momenten dat de overheid juist wel moet ingrijpen. Bijvoorbeeld wanneer andere burgers je online of offline bedreigen vanwege je mening. Of bij een situatie die uit de hand loopt, zoals vorig jaar in Staphorst. De demonstranten van Kick Out Zwarte Piet konden niet veilig demonstreren, omdat vijandig publiek hen bedreigden, belaagden en intimideerden. De overheid zou dan juist wel moeten optreden. Ongeacht wat zij van het doel van de demonstranten vinden.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Gemeenten en politie zien protest te vaak als een veiligheidsrisico. Daarom worden mensen bespied op sociale media en gemonitord wanneer ze meedoen aan een demonstratie op straat. Dit heeft een afschrikwekkend effect op de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht. Mensen durven dan niet meer de straat op. De overheid moet juist de ruimte voor het vrije debat beschermen en

ervoor zorgen dat iedereen zich vrij voelt daaraan mee te doen. Op het moment dat je daar te veel beperkingen oplegt, haal je de uitlaatklep van mensen weg. Daar is niemand bij gebaat, want dat zorgt alleen maar voor meer spanning in de maatschappij.

4. VEILIG COMMUNICEREN

Met onze directeur Evelyn Austin spraken we over veilige communicatie en over de verschillende manieren waarop de vertrouwelijkheid van onze communicatie kan worden gewaarborgd

Welke vorm van veiligheid moet volgens jou meer aandacht krijgen?

Een onderschatte vorm van veiligheid is dat van de burger ten opzichte van de overheid. Daarvoor is het van groot belang dat je vertrouwelijk kunt communiceren. Mensen moeten veilig en vertrouwelijk informatie kunnen uitwisselen. Dat is niets nieuws. Het briefgeheim is al sinds 1848 in de Grondwet, direct bij de totstandkoming daarvan, opgenomen. Het concept is echter heel veel ouder: al in het Romeinse recht werd dat briefgeheim beschermd. In een rap digitaliserende wereld staat dit recht onder druk.

“In een rap digitaliserende wereld is vertrouwelijkheid van communicatie en het gebruik van encryptie essentieel.”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

Het is voor onze veiligheid belangrijk dat de vertrouwelijkheid van communicatie wordt beschermd. Het moet duidelijk zijn dat het briefgeheim onverminderd van toepassing is in de digitale tijd.. In technische zin is de stimulering van de ontwikkeling, de beschikbaarheid en de toepassing van encryptie essentieel. Dat is namelijk een van de weinige technologieën waarover we beschikken om die vertrouwelijkheid ook daadwerkelijk af te dwingen.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Om te komen tot de vertrouwelijkheid van communicatie moet een aantal dingen gebeuren:

- Het briefgeheim moet ook in de digitale context worden beschermd en hooguit worden doorbroken na een voorafgaande toetsing door de rechter. Ook gegevens die over de communicatie gaan, de zogenaamde meta- of gedragsgegevens, moeten beschermd worden.
- De grootschalige monitoring of scanning van communicatie door aanbieders van communicatiediensten, ook op apparaten van gebruikers (“client side scanning”), moet verboden worden.
- Op de eigen diensten en platformen van de overheid mag nooit sprake zijn van grootschalige monitoring of scanning van communicatie.

Als onderdeel daarvan moet het gebruik van encryptie worden behouden:

- De overheid moet de ontwikkelingen, de beschikbaarheid en de toepassing van encryptie stimuleren. Zij moet deze positie ook internationaal uitdragen.
- Het recht op de ontwikkeling, beschikbaarheid en toepassing van encryptie moet worden vastgelegd in de wet.
- Bij de digitale aanbieders van communicatiediensten moet worden afgedwongen dat actief wordt gemonitord voor en wordt opgetreden tegen kwetsbaarheden en achterdeurtjes.
- Alle diensten die worden ontwikkeld moeten worden voorzien van end-to-end encryptie.

5. BESTAANSVEILIGHEID

Daarvoor spreken we met Franciska Manuputty. Zij is overlevende van het toeslagenschandaal en heeft dus zelf meegemaakt hoe veiligheidsbeleid (in dit geval fraudebestrijding) je veiligheid kan aantasten.

Wat is veiligheid voor jou?

Voor mij gaat het om fundamentele veiligheid, waarbij ik het recht heb om te bestaan. Waar mijn bestaansrecht niet door racisme, stereotyperingen of willekeurigheden in het geding komt. Daarvoor moet er meer aandacht zijn voor de bescherming van fundamentele rechten zoals dat in een rechtstaat hoort.

Nu voel ik mij gediscrimineerd omdat mijn identiteit (ook als Moluks zijnde) door de overheid is gecriminaliseerd. Afkomst, gezinssamenstelling en andere willekeurige factoren zijn systematisch misbruikt. Het machtsmisbruik van de overheid heeft langdurig mijn bestaansrecht aangetast. Met alle gevolgen van dien: voor mijn carrière, algemeen functioneren en het bieden van een toekomst aan mijn gezin.

“Nu voel ik mij gediscrimineerd omdat mijn identiteit (ook als Moluks zijnde) door de overheid is gecriminaliseerd.”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

Kamerleden leggen een eed af op de grondwet, waar onze fundamentele rechten in staan. Daar moeten zij zich aan houden. Daarnaast moeten nieuwe wetten getoetst worden aan de wetten waar onze fundamentele rechten in staan. Waar mensen schade geleden hebben door overheidsbeleid, zoals bij het toeslagenschandaal, moet in samenspraak met de slachtoffers maatregelen genomen worden om herstel te bespoedigen en vergelijkbaar onrecht tegen te gaan.

Hiervoor is het erg belangrijk dat politici, ambtenaren en instituties eerlijk zijn, openheid geven en verantwoordelijkheid nemen.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Openheid, transparantie en rechtvaardigheid is cruciaal voor ieders bestaansrecht, en dus voor bestaansveiligheid.

Politici en kamerleden kiezen voor een maatschappelijke functie waarin zij verantwoordelijkheid moeten nemen als volksvertegenwoordiger. Graag wil ik de kamerleden erop wijzen dat met vrijheid ook verantwoordelijkheid komt. Het waarborgen van fundamentele rechten

is niet alleen belangrijk voor het herstel van onze democratie, maar ook voor het functioneren van een vrije en democratische rechtsstaat.

6. VEILIGE PLATFORMEN

Onze eigen Lotje Beek werkt op platformen en digitale communicatielandschappen en deelt vanuit haar expertise hoe veiligheid op het internet eruit zou kunnen zien.

Wat is veiligheid voor jou?

Veiligheid betekent dat je jezelf op een veilige manier op sociale media kunt bewegen. Op dit moment vind ik dat mensen online en op online platformen niet veilig zijn, om twee redenen:

- Mensen worden constant gevolgd door Google en Meta op hun eigen platformen en op elke andere site met cookies en pixels. Al die informatie wordt gebruikt om mensen te profileren en op tracking gebaseerde advertenties te targetten. Een computer- of telefoonscherm lijkt vaak privé omdat je er in je eentje naar kijkt, maar in werkelijkheid kijken grote commerciële techbedrijven mee. Websites, gesprekken of zoekopdrachten over privé zaken zoals gezondheid, seksualiteit en relaties zouden niet moeten worden gebruikt om geld aan te verdienen.
- Mensen zijn niet veilig online omdat ze constant gemanipuleerd worden. Daardoor worden hun keuzes beïnvloed. Onze sociale media worden overheerst door design trucs als *deceptive patterns* en aanbevelingsalgoritmen die extreme content laten zien en laten lijken alsof het normaal is. Als je over straat loopt en constant wordt bestookt met extreme uitspraken of design trucs waardoor je een andere route neemt, zou dat niet veilig voelen. Hetzelfde geldt online. Zie ook de Korte Cursus Manipulatie.

“We worden online aan de lopende band gemanipuleerd en daar moet echt iets aan gebeuren!”

Wat is er nodig voor deze vorm van veiligheid?

De veiligheid om je vrij op het internet te bewegen heeft op dit moment alles te maken met de regels en mechanismen die grote techbedrijven gebruiken. Zij overheersen ons communicatielandschap in zodanige mate dat we afhankelijk zijn. Met effectieve verboden op tracking en *deceptive patterns* en de mogelijkheid voor derden om aanbevelingsalgoritmen te maken (of voor gebruikers om deze zelf te finetunen) komen we al een heel eind.

Wat is jouw opdracht aan het kabinet?

Ook het kabinet moet zich realiseren dat het niet waar is dat alleen jouw ogen zien wat je Google't of appt. Op geld beluste bedrijven kijken met ons mee. Kortom: we worden online aan de lopende band gemanipuleerd en daar moet echt iets aan gebeuren! Goede stappen om te zetten zijn:

- Het onmiddellijk verbieden van tracking en op tracking gebaseerde advertenties.
- Het verbod op *deceptive patterns*, waaronder cookiebanners, moet internet-breed worden gehandhaafd.
- Sensationele aanbevelingsalgoritmen moeten worden verboden en er moet een mogelijkheid komen om hier goede alternatieven op te maken.
- Er moet interoperabiliteit komen voor sociale media. Zo moet een Signal-gebruiker met een Whatsapp-gebruiker kunnen communiceren, zodat we allemaal zelf kunnen kiezen welke apps we wel en niet gebruiken en toch met elkaar in contact kunnen komen.

Bits of Freedom komt op voor jouw vrijheid en privacy op internet.

Deze grondrechten zijn onmisbaar voor je ontwikkeling, voor technologische innovatie en voor de rechtsstaat. Maar die vrijheid is niet vanzelfsprekend. Je gegevens worden opgeslagen en geanalyseerd. Je internetverkeer wordt afgeknepen en geblokkeerd.

Bits of Freedom zorgt ervoor dat jouw internet jouw zaak blijft.

Bits of Freedom
bitsoffreedom.nl
🐦 [@bitsoffreedom](https://twitter.com/bitsoffreedom)
Prinseneiland 97HS
1013 LN Amsterdam

Contactpersoon:
Lotte Houwing
+31 6 8320 7546
lotte@bitsoffreedom.nl

38FD 0BCE D718 B21D 867E
83FC 1754 3086 F222 D217
(bitsoffreedom.nl/openpgp)

BITS OF FREEDOM

Voor jouw internetvrijheid